

Trygghetsplan

En plan för arbetet med lika rättigheter och möjligheter för alla barn.
För en förskola utan diskriminering och kränkande behandling.

Förskolan Silva 2025–2026

*Trygghet och omsorg är grunden som låter
varje barn växa och utvecklas – precis
som ett litet frö som får näring och stöd.*

Planen gäller från 1 november 2025 till och med 31 oktober 2026.

Innehåll

INLEDNING	3
LAGAR OCH STYRDOKUMENT	4
Diskrimineringslagen (2008:567)	4
Skollagen (2010:800)	4
FN:s konvention om barns rättigheter (2018:1197)	5
Läroplan för förskolan (Skolverket 2018, reviderad 2025)	5
BEGREPPSDEFINITIONER.....	6
Diskriminering:	6
Kränkande behandling:	7
Mobbning:	8
DELAKTIGHET OCH ANSVAR.....	8
Rektors ansvar:.....	8
Förskollärare, barnskötare och övrig personals ansvar	8
Vårdnadshavares delaktighet.....	8
Barns delaktighet	9
Förskolans barnhälsoteam	9
FRÄMJANDE, FÖREBYGGANDE OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE	9
Främjande arbete:.....	9
Förebyggande arbete.....	10
Åtgärdande arbete	10
UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION.....	11
FÖRSKOLANS AKTIVA ARBETE 2025 – 2026	12
.....	12
Utvärdering av föregående läsårs plan	12
Kartläggning	12
Identifierade risker och förebyggande insatser	13
Främjande insatser	15
BILAGA 1: LÄNKAR	17
BILAGA 2: Mall för aktivt arbete	18
Kartläggningsarbetet	18
Planering av aktiva åtgärder, främjande och förebyggande insatser.....	18
<i>Främjande insatser</i>	18
<i>Förebyggande insatser</i>	19
Dokumentation och uppföljning av främjande och förebyggande insatser.....	19
<i>Dokumentation</i>	19
<i>Reflektion och analys</i>	19
<i>Slutlig utvärdering av föregående läsårs plan</i>	19

INLEDNING

*”Alla barn och ungdomar i Örebro kommun
har rätt till en trygg miljö i förskolor och skolor.
Ingen ska bli utsatt, kränkt eller mobbad.
Detta är ett ansvar för varje vuxen,
liksom för alla barn och ungdomar.”*

Så lyder Örebro kommuns Trygghetsvision.

Syftet med denna plan är att skapa en inkluderande miljö, förebygga och åtgärda kränkningar, samt främja allas lika rättigheter och möjligheter i förskolan oavsett kön, etnicitet, religion, funktionsnedsättning eller annan bakgrund.

Planens första del klargör vilka lagar som styr arbetet och definierar begrepp och ansvarsfördelning. Därefter beskrivs hur förskolan systematiskt arbetar med värdegrund och trygghet. Från sidan 12 beskrivs förskolans aktiva arbete detta läsår med utvärdering av föregående års plan, kartläggning av nuläge samt planerade insatser för förebyggande och främjande arbete.

All personal ska känna till planen, bedriva främjande och förebyggande arbete samt agera vid behov med nolltolerans mot diskriminering och kränkande behandling enligt rutin för det åtgärdande arbetet.

LAGAR OCH STYRDOKUMENT

De olika regelverk som berör arbetet med trygghetsplanen är:

- Diskrimineringslag (2008:567)
- Skollag (2010:800)
- Barnkonventionen (2018:1197)
- Läroplan för förskolan (Lpfö18, rev 2025)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.¹

Varje år ska en plan upprättas där de fyra stegen; undersök, analysera, åtgärda, följa upp och utvärdera beskrivs.²

På DO:s webbplats finns beskrivet hur arbetet ska genomföras: [Arbeta i fyra steg med aktiva åtgärder i förskola och skola | DO](#)

Skollagen (2010:800)

I skollagen definieras och regleras kränkande behandling. Skollagen beskriver bland annat ansvarsfördelning och skyldigheter för alla som arbetar på förskolan, rektor och huvudman.

”Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets ocränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.”³

”Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§”⁴

”Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.”⁵

”Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av

---

¹ Diskrimineringslagen kap 1 1§

² Diskrimineringslagen kap 3 16§

³ Skollagen kap 1 5§

⁴ Skollagen kap 6 6§

⁵ Skollagen kap 6 7§

dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.”⁶

”Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling”⁷

”En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.”⁸

Enligt Örebro kommuns delegationsordning har rektor på delegation från huvudman i uppdrag att upprätta plan mot kränkande behandling (6 kap 8§) samt att utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling (6 kap 10§).

På Skolverkets webbplats finns beskrivet hur förskolans plan mot kränkande behandling ska se ut: [Kränkande behandling, mobbning och diskriminering - Skolverket](#)

FN:s konvention om barns rättigheter (2018:1197)

I FN:s barnkonvention finns bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag vilket innebär att den har samma rättsliga status som andra nationella lagar. Här är ett utdrag av artikel 2, 3, 6 och 12

- Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn.
- Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.

Läroplan för förskolan (Skolverket 2018, reviderad 2025)

”Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.”⁹

---

⁶ Skollagen kap 6 8§

⁷ Skollagen kap 6 9§

⁸ Skollagen kap 6 10§

⁹ Lpfö 18 rev.2025, sid 4

“Arbetslaget ska samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling”¹⁰

”Rektorn har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att förskolans arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling genomförs och dokumenteras fortlöpande”¹¹

BEGREPPSDEFINITIONER

Diskriminering:

Diskriminering definieras i Diskrimineringslagen 1 kap 4 § och något förenklat handlar det om att någon missgynnas eller kränks utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

I förskola kan endast huvudmannen eller personal anses skyldig för diskriminering i juridisk bemärkelse. De sju diskrimineringsgrunderna är:

- kön
- könsöverskridande identitet
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Det finns sex former av diskriminering:

direkt diskriminering: när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation.

indirekt diskriminering: när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med visst kön, viss könsidentitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder.

bristande tillgänglighet: att en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet – till exempel en arbetsplats, en skola eller en affär – inte genomför åtgärder som är skäligen för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat handla om att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska”-egenskaper. Det kan också handla om att man blir kallad ord som ”hora” ”fjolla”, ”mongo”, ”blatte” osv. Om någon ur personalen utsätter ett barn för trakasserier benämns det diskriminering.

---

¹⁰ Lpfö 18 rev.2025 sid 13

¹¹ Lpfö 18 rev.2025 sid 22

sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

instruktioner att diskriminera: till exempel när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, till exempel en anställd, att diskriminera någon annan.

Kränkande behandling:

Kränkande behandling definieras i skollagen kap 6 kap 3§ som *ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, utan att det är diskriminering enligt diskrimineringslagen*. Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.

Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck och kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Kränkningar kan utföras av och drabba såväl barn som vuxna.

Kränkningarna kan vara synliga och handfasta likväl som dolda och subtila. Till exempel:

- Fysiska (till exempel att bli utsatt för slag eller knuffar)
- Verbala (till exempel bli kallad öknamn, "Du är ful." eller "Du har fula kläder.")
- Psykosociala (till exempel att bli utsatt för utfrysning: du får inte vara med, ryktesspridning)
- Text- och bild- burna (till exempel klotter, brev och lappar, e-post, sms och mms)
- Genom gester och miner

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Kränkande behandling är en subjektiv känsla. En person som berättar att han eller hon känner sig kränkt, ledsen, arg, sårad eller skadad måste alltid tas på allvar. Kränkningarna kan utövas av en eller flera mot en eller flera personer. Det kan ske vid enstaka tillfällen eller systematiskt och återkommande. Kränkningar kan ta sig olika uttryck, de kan vara synliga och handfasta likväl som dolda och subtila.

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppger att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. Tänk på barn inte alltid kan sätta ord på hur de känner och vad de upplever. Här är några signaler att vara uppmärksam på som kan vara tecken på att barnet är utsatt för kränkning:

- Dämpat humör, nedstämd av oklar anledning
- Ängest/ledsen inför att gå till förskolan
- Ofta ont i magen/huvudet
- Slutar med olika aktiviteter som tidigare varit omtyckta
- Avgörande att ta signaler på allvar!

Mobbning:

Mobbning är inte ett begrepp som används i skollagen. Det brukar kallas för mobbning om ett barn blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen.

DELAKTIGHET OCH ANSVAR

Rektors ansvar:

Rektor har ansvaret för förskolans kvalitet och har då, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att:

- samordna arbetet kring likabehandling och diskriminering på förskolorna och ansvarar för att alla på förskolan har god kännedom om Trygghetsplanen och arbetet kring den.
- förskolans arbete med aktiva insatser mot diskriminering och kränkande behandling genomförs och dokumenteras fortlöpande
- anmäla vidare inkomna anmälningar till huvudmannen utan att göra någon värdering. Anmälan ska göras skyndsamt.
- trygghetsplanen upprättas varje år och publiceras på webbplats

Förskollärare, barnskötare och övrig personals ansvar

- Alla som arbetar på förskolan ska känna till trygghetsplanen och arbeta med det aktiva arbetet. Under november månad läser all personal årets plan.
- Samtliga pedagoger ansvarar för att det aktiva arbetet sker och dokumenteras enligt de 4 stegen som beskrivs på sidan 12 samt i bilaga 2.
- Alla som arbetar på förskolan ska reagera på varje form av kränkning, trakasseri eller diskriminering, utifrån barnets upplevelse och anmäla. Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Personalen ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan de gör anmälan och tar kontakt med rektor.
- Tänk på att yngre barn inte alltid kan förmedla sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna.
- Pedagoger ansvarar för att planen finns tillgänglig för vårdnadshavare på förskolan, Unikum, utvecklingssamtal och andra tillfällen.

Vårdnadshavares delaktighet

- Vårdnadshavare har rätt att få information om det egna barnet blivit utsatt eller har utsatt andra för kränkningar.
- De har även rätt att få information om planen och det aktiva arbetet. Det får de via UNIKUM, hemsidan, utvecklingssamtal, samt vid andra tillfällen.

- Vårdnadshavare uppmuntras till en öppen dialog kring sitt barns trygghet och trivsel både i den dagliga kontakten och vid utvecklingssamtal. På så sätt blir de en viktig del i kartläggningsarbetet.
- Vårdnadshavare anmäler om de uppmärksammar att ett barn blir utsatt. De gör det genom att prata med personal eller rektor.

Barns delaktighet

Barnen har inget eget ansvar men arbetet med lika rättigheter och möjligheter ska alltid ske i samverkan med barnen. Varje enskilt barn behöver inte delta utan samverkan kan ske med representanter. Syftet med samtalen är att pedagoger ska få syn på risker och hinder i verksamheten. Förslag på samverkan med barnen:

- Ta kort på några olika miljöer inne och ute. Med hjälp av ”smileys” kan du fråga barnen hur de känner sig i de olika miljöerna. För samtal.
- Vid samtal kan det vara lättare för barnen att prata med en handdocka.
- Samtal utifrån normkritisk litteratur och bilder där barnens tankar och funderingar tas tillvara.

Förskolans barnhälsoteam

I förskolans hälsoteam ingår rektor, specialpedagog, kurator och psykolog från kommunal verksamhet. Samarbete sker även kontinuerligt med Barnavårdscentralen (BVC). Där ingår BVC – sköterska, BVC läkare och psykolog från Region Örebro Län. I barnhälsans uppdrag ingår att arbeta med:

- Att stödja och stärka barns utveckling och lärande.
- Att utveckla tillgängliga lärmiljöer utifrån barns behov.
- Barnperspektivet och barns rätt till delaktighet och inflytande.
- Främjande, förebyggande och åtgärdande på organisations-, grupp- och individnivå.

FRÄMJANDE, FÖREBYGGANDE OCH ÅTGÄRDANDE

ARBETE

Förskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling beskrivas som främjande, förebyggande och åtgärdande. Varje förskola ska arbeta systematiskt för att främja lika rättigheter och möjligheter, samt förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling mellan barn såväl som mellan personal och barn.

Främjande arbete:

Det främjande arbetet handlar främst om att identifiera och stärka positiva förutsättningar för likabehandling i verksamheten. Att förankra respekten för alla människors lika värde och utveckla

en miljö där barnen känner trygghet och kan utvecklas. Det handlar om insatser för att skapa tillitsfulla relationer, normmedvetenhet, trygghet och delaktighet. Aktiviteter, litteratur och samtal i barngruppen om hur vi bemöter varandra och gruppstärkande övningar är exempel på dagliga insatser. Här är medvetenheten hos personal kring normer och värden en viktig del, samt att stärka demokratisk kompetens hos barnen genom undervisning om mänskliga rättigheter. Det främjande arbetet pågår alltid utan förekommen anledning, är en ständig del i undervisningen och ska pågå kontinuerligt.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som kan finnas i utbildningen. Det är därför viktigt med kartläggning så att vi vet åtgärder som behövs varje år. Här är barnens upplevelser av central betydelse för att identifiera risker.

Främjande och förebyggande insatser ska genomföras på alla förskolor. Det behöver inte finnas någon i utbildningen som drabbas idag, utan det handlar om att främja likabehandling och förebygga det som skulle kunna leda till att någon blir kränkt eller diskriminerad.

På förskolan sker ett systematiskt arbete i 4 steg.

1. **Undersök och kartlägg** risker för diskriminering och kränkningar. (Augusti-september)
2. **Analysera** orsaker till risker (September-oktober)
3. Ta fram **främjande och förebyggande insatser** (September-oktober)
4. **Följ upp och utvärdera**. Den slutliga utvärderingen ligger till grund för nästkommande års aktiva arbete.

På sidan 12 under rubriken FÖRSKOLANS AKTIVA ARBETE 2025 – 2026 finns aktuellt arbete för årets plan.

Åtgärdande arbete

Alla som arbetar i förskolan har skyldighet, enligt skollagens sjätte kapitel, att anmäla till rektorn så fort de får kännedom om eller misstänker att ett barn har blivit utsatt för kränkningar eller diskriminering. Uppgifter om en befarad diskriminering, trakasserier eller kränkning kan komma från till exempel barn, förskollärare, vårdnadshavare, anonym eller annan personal i verksamheten. Det är viktigt att vara uppmärksam och ta alla uppgifter på allvar. Vi ska reagera och agera i situationen. Barnen ska få hjälp och stöd i den aktuella situationen, både den som blir utsatt och den som utsätter. De vuxna kan till exempel förklara för den som kränker eller trakasserar att det är obehagligt och ovälkommet och att det måste få ett slut.

En gemensam rutin finns framtagna på förvaltningsnivå för arbetet med att utreda då en kränkning kan ha skett. Rutinen i sin helhet finns för personal på intranätet: [Rutin för att anmäla utreda och åtgärda kränkande behandling diskriminering och trakasserier](#)

I stora drag går det till så här:

1. **Reagera och agera** i situationen
2. **Anmäl till rektor**, gärna via kontaktformuläret/länken: [Skicka meddelande eller fil till Örebro Kommun](#)
3. Rektor tar emot anmälan, skapar ärende i vårt digitala system Prorenata
4. Rektor gör en **anmälan till huvudman**.
5. **Vårdnadshavare**, både till det barnet som är utsatt och barnet som utsätter, kontaktas och **informerar** om vad som har hänt.
6. Förskolan genomför **utredning** och vid behov tas relevanta **insatser** fram för att kränkningarna ska upphöra.
7. **Åtgärderna följs upp** och vi undersöker hur de inblandade barnen mår och om kränkningarna har upphört. Uppföljningen visar om vi behöver justera befintliga insatser eller sätta in helt nya. Det blir inte alltid rätt direkt, därför är det viktigt att följa upp det som har hänt för att se hur de inblandade barnen mår.
8. När vi kan säkerställa att kränkningarna har upphört **avslutas ärendet**

Om ett barn har blivit utsatt för kränkande behandling, trakasseri eller diskriminering ska åtgärder snabbt vidtas. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Exempel på åtgärder kan vara:

- samtal med berörda barn och vårdnadshavare
- samtal med den i personalen som har utsatt barnet för diskriminering eller kränkande behandling
- utökad uppsikt och vuxennärvaro, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda
- gruppstärkande aktiviteter i värdegrundsfrågor
- se över gruppindelningar och schemaläggning

UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION

Det är viktigt att Trygghetsarbetet dokumenteras och följs upp. När det gäller utredning av misstänkt kränkning och åtgärder vid konstaterad kränkning dokumenteras hela ärendet av rektor i vårt digitala system Prorenata.

Förskolans aktiva arbete med kartläggning, främjande och förebyggande insatser samt utvärdering av dessa, dokumenteras av pedagoger och sammanställs i trygghetsplanen. Mall för det arbetet finns i bilaga. Det aktiva arbetet dokumenteras under året och följs upp i samband med våra delårsuppföljningar enligt årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet. (Februari, april, augusti/september)

FÖRSKOLANS AKTIVA ARBETE 2025 – 2026

Utvärdering av föregående läsårs plan

Utvärdering av våra främjande och förebyggande insatser:

Under året har trygghetsplanens insatser implementerats och följts upp. ICDP-övningar har genomförts under vårens APT för att stärka förhållningssätt. Vuxennärvaron, framför allt ute på gården, är något vi behöver påminna oss om kontinuerligt. Vi ser att den kan se olika ut beroende på situation; någon pedagog är inne i lek medan en annan har överblick och det är viktigt att vi har dialog med varandra för att säkerställa bästa möjliga fördelning av vuxnas placering. Vi behöver fortsätta utveckla kommunikationen mellan pedagoger för att tydligt fördela ansvar och närvaro.

Barnen delas regelbundet i mindre grupper, vilket underlättar trygghet och delaktighet, och det sociala samspelet mellan barnen arbetar vi med genom hela dagen. Vid matsituationer uppmärksammas varje barn, och vi möter dem dagligen med ömhet, värme, empati och glädje. Implementering av barnkonventionen pågår och det finns en del arbete kvar för att den tillfullo ska vara förankrad hos alla. Under året har områdets barnrättsstrateger hållit presentation på höstens studiedag, och barnen uppmärksammas bland annat på BK:s dag för att få kunskap om deras rättigheter.

Vi arbetar aktivt med värdegrundsfrågor genom material och miljöer som visar normbrytande bilder och mångfald, vilket inspirerar till spontana samtal. Pedagogerna strävar efter att vara goda förebilder både i ord och handling och visar respekt för barnen genom att inte prata över deras huvuden.

Sammanfattningsvis visar utvärderingen att insatserna bidrar till trygghet, delaktighet och ett respektfullt klimat, samtidigt som vi identifierar fortsatt behov av kommunikation och samordning mellan pedagogerna för att optimera vuxennärvaron.

Kartläggning

Pedagogerna har kartlagt sin verksamhet genom observationer av barngruppen, intervjuer med barnen och reflektion i arbetslagen utifrån mallen: ”Mall för Aktivt arbete ” (se bilaga 2).

Vårdnadshavare har involverats i kartläggningen genom brukarenkät och samtal, exempelvis utvecklingssamtal, uppföljningssamtal och dagliga samtal i samband med lämning och hämtning.

Kartläggningen av nuläget visar att barnen på förskolan känner sig trygga och trivs väl, det visar såväl brukarenkät som samtal med vårdnadshavare och barn. Trygghetsintervjuerna visar att barnen upplever att de blir väl bemötta, har vänner och tycker om både inne- och utomhusmiljön. Ingen uttrycker rädsla eller otrygghet på den egna avdelningen, det förekommer dock få som känner viss osäkerhet kring barn på annan avdelning. När barnen är ledsna vänder de sig till pedagoger eller kompisar.

Det ser lite olika ut mellan avdelningar hur material används av både pojkar och flickor. Ett arbetslag beskriver att allt material såsom skapande, pärlor, bygg och dockor/hemvrån, används av alla barn. Ett annat arbetslag ser att deras byggrum domineras av pojkarna. På en avdelning har man observerat att de äldsta flickorna mest leker med varandra, vilket delvis kan bero på att det inte finns äldre pojkar på avdelningen. De yngre barnen leker mer blandat. Pedagogerna har inte observerat någon uteslutning av barn på grund av kön, men det finns viss uppdelning. Vuxennärvaron på avdelningen ser olika ut beroende på situationen; någon pedagog är inne i lek medan någon annan har överblick. Pedagogerna ser behov av bättre kommunikation sinsemellan för att tydligt fördela ansvar, exempelvis så att inte tre pedagoger är inne samtidigt vid toalettbesök eller lek, utan att någon har överblick över hela gruppen. Pedagogernas olikheter ses som en tillgång, inom ramen för en gemensam samsyn kring lärande och barnsyn. Enskilda spetskompetenser lyfts för att skapa variation och stärka barnens lärande och trygghet. Arbetslagen får handledning och konsultation i frågor som kan vara svåra av Förskolans hälsoteam.

Identifierade risker och förebyggande insatser

Kartläggningen visar på vissa risker som vi redovisar här med tillhörande insatser för att förebygga dessa risker.

Identifierade risker	Förebyggande insatser
I barnens lek och samspel uppstår ibland konflikter. Om vuxna inte är närvarande och uppmärksamma finns en risk att dessa situationer utvecklas till kränkande behandling. Barn kan då känna sig utanför, ledsna eller illa behandlade utan att få det stöd de behöver i stunden.	Vi fördelar oss över gården och i lokalerna för att ha god överblick och finnas nära barnen i leken. Genom ett lekresponsivt förhållningssätt stöttar vi barnen i samspelet och stärker relationer. Vi främjar gemenskap genom samarbetslekar och samtal om känslor, trygghet och hur man är en bra kompis. Pedagogerna är goda förebilder och påminner barnen om hur man leker snällt och löser konflikter. Vi samarbetar mellan avdelningarna för att gemensamt stärka tryggheten i gemensamma miljöer. Vid gruppindelningar tänker vi på vilka barn som ingår för att skapa nya relationer och hjälpa barn in i leken. Vi arbetar utifrån principen att alla barn är allas barn.
Vi ser att barn ibland uttrycker tankar och föreställningar som utgår från könsstereotyper. Det finns därför en risk att barn begränsas eller behandlas olika utifrån kön. Även förväntningar från familjer kring hur flickor och pojkar "bör" bemötas eller delta i verksamheten kan påverka förskolans arbete och skapa risk för ojämnt bemötande.	Vi ska detta år ha extra fokus på genus och arbeta aktivt för att främja jämställdhet och motverka begränsande könsnormer på förskolan. Pedagogerna ska uppmärksamma hur barnen leker och med vem, och ska stärka och uppmuntra barn som utmanar traditionella könsroller. Vi ska samtala med barnen på ett könsneutralt och inkluderande sätt, och skapa strategier för att alla barn ska få ta plats i förskolans alla miljöer och aktiviteter – oavsett kön. Som en del av det förebyggande och främjande genusarbetet ska vi även utveckla ett gemensamt

	förhållningssätt kring hur vi observerar och reflekterar över barnens lek. Det vore värdefullt att ha ”gemensamma glasögon” på gården för att undersöka hur barnen leker: leker barnen blandat mellan flickor och pojkar, eller tenderar leken att ske främst inom könsgrupper? Dessa reflektioner kan ge viktig kunskap för vårt fortsatta arbete med att skapa en jämställd lek- och lärmiljö. Pedagogerna ska även fortsätta reflektera över hur vi bemöter flickor och pojkar i vardagen – interagerar vi olika beroende på kön? Vilka ord använder vi, i vilka situationer, och hur vi uttrycker oss när vi till exempel säger att någon är ”gullig”. Genom att bli medvetna om vårt språkbruk och våra små signaler kan vi bidra till ett mer likvärdigt och inkluderande klimat för alla barn.
I barngruppen finns barn med olika språkliga och kulturella bakgrunder. Språkskillnader kan göra att vissa barn hamnar utanför leken eller samtalet. I åldersblandade grupper finns en risk att yngre barn hamnar i skymundan när äldre tar mer plats. Barn med språkliga, sociala eller fysiska behov kan ha svårare att delta fullt ut i aktiviteter och att göra sina röster hörda. Detta kan leda till att kränkningar eller uteslutning inte alltid uppmärksammas.	Vi arbetar i små grupper där barnen får möjlighet att uttrycka sig i en trygg miljö och där vi kan anpassa verksamheten utifrån varje barns förutsättningar. Vi arbetar aktivt med språkstöd och skapar inkluderande lekmiljöer som främjar alla barns delaktighet. Pedagogerna är närvarande i leken och stöttar barns samspel. Aktiviteter planeras och anpassas efter varje barns behov, och vi uppmärksammar samt följer upp situationer där barn riskerar att hamna utanför för att tidigt förebygga kränkningar och diskriminering.
Under perioder med nyinskolningar kan mycket av personalens uppmärksamhet behöva riktas mot de nya barnen. Detta kan leda till att övriga barn i gruppen får mindre tid och stöd från vuxna, vilket i sin tur kan skapa känslor av utanförskap eller otrygghet. Risken ökar då för att kränkningar eller exkluderande beteenden inte upptäcks i tid.	Vi får planera på ett bättre sätt vilken/vilka pedagoger som ansvarar för de nyinskolade barnen så att man vet vem som kan fokusera på resterande. Planera i arbetslaget inför nyinskolningar så att det tydligt framgår vilka pedagoger som ansvarar för de nya barnen och vilka som har huvudansvar för övriga barngruppen. Säkerställ att hela arbetslaget har kännedom om fördelningen och kan stötta varandra vid behov. Ha regelbundna reflektioner i arbetslaget för att uppmärksamma om någon del av gruppen får mindre vuxenkontakt eller visar tecken på otrygghet.
Vid blöjbyten kan det ibland uppstå situationer där en pedagog är ensam på avdelningen. Under tiden som pedagogen byter blöja kan de övriga barnen befinna sig i ett annat utrymme, vilket gör det svårare att ha full	För att minska risken för konflikter eller att barn blir ledsna eller utsatta under blöjbyten, ska rutinen vara att blöjbyten (om det inte är en bajsblöja) genomförs först när minst två pedagoger är närvarande.

uppsikt över hela gruppen. Detta kan öka risken för konflikter eller att någon blir ledsen eller utsatt utan att en vuxen hinner ingripa direkt.	Pedagogerna kan även sträva efter att övriga barn är under uppsikt, till exempel genom att de befinner sig i samma utrymme eller att en kollega från annan avdelning håller uppsikt över dem.
Vi har observerat att vi inte har så många böcker som representerar olika nationaliteter samt funktionsvariationer, vilket kan innebära en risk att alla inte känner sig inkluderade.	Vi ser över bokbeståndet och beställer fler böcker med en rik mångfald så att fler barn kan relatera och känna igen sig i böckerna.
När vi har vikarier hos oss som inte har kännedom om Trygghetsplanen och hur vi ska arbeta finns risk att kränkningar och diskriminering sker.	Rektor ska ansvara för att vikarier får kännedom om planen. Ordinarie personal har en viktig uppgift levandegöra planen och vägleda vikarier i vardagen vid behov.
Det finns en risk för att barn kan uppleva sig ifrågasatta eller kränkta i situationer där två pedagoger samtidigt för ett samtal med barnet, så kallat ”dubbelprat”. När en pedagog går in i ett redan pågående samtal mellan ett barn och en kollega kan barnet hamna i underläge gentemot två vuxna, och den första pedagogens avsikt i samtalet kan försvagas eller misstolkas. Detta kan skapa en upplevelse av otrygghet eller maktobalans hos barnet.	Pedagogerna är uppmärksamma på att undvika ”dubbelprat” genom att respektera pågående samtal mellan barn och kollega. På så sätt säkerställs att barnet möts med ett enhetligt och respektfullt bemötande, där samtalet får ske i lugn och trygghet utan att barnet upplever sig ifrågasatt eller hamnar i underläge.

Främjande insatser

Vårt främjande arbete handlar om att fortsätta arbeta för att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i utbildningen. Det gör vi genom:

Vägledande samspel (ICDP)

Vi arbetar med Vägledande samspel för att bygga trygga relationer, stärka positivt samspel mellan barn och vuxna och ge stöd utifrån varje barns behov. Vi möter barnen med värme, nyfikenhet, empati, ömhet och glädje, och lyfter vikten av att respektera deras känslor, inklusive ilska och sorg. Vi svarar lyhört på barnens kommunikation och reflekterar över vårt förhållningssätt genom diskussioner kring kapitel 6 i *Mångfaldens förskola*, som handlar om interaktion och pedagogens roll i samtal med barnen.

Integritet och samtycke

Vi stärker barnens kroppsliga och personliga integritet genom samtal, teman och material som *”Stopp min kropp”* och *”Okey med dig? (samtycke)*. Vi arbetar aktivt med det integritetsarbete som förtydligas i de integritetsriktlinjer som finns för Brickebackens förskolor. [Länk till Integritetspolicy Brickebacken](#). (Endast klickbar för förskolans personal. Om du som vårdnadshavare vill se den, prata med pedagogerna.)

Delaktighet och inflytande

Barnens avsikter, vilja, tankar och intressen tas på stort allvar och vi svarar lyhört på barnens

kommunikation. Barnen ges inflytande över sin vardag, och deras röster återkopplas i samlingar, samtal och dokumentation.

Trygg miljö och närvarande pedagoger

Vi arbetar i smågrupper, med tydliga rutiner, bildstöd och pedagogers närvaro i lek, aktiviteter och rutinsituationer för att skapa trygghet och förebygga konflikter och kränkningar.

Social hållbarhet och värdegrund

Samtal om känslor, olikheter och respekt genomsyrar vår vardag och stärker gemenskapen i gruppen. Vi vägleder barnen i det sociala samspelet, hur man kan lösa olika konflikter, dela med sig, vänta på sin tur, säga stopp osv. Vi utgår ofta från litteratur som på olika sätt aktualiserar värdegrundsfrågor att samtala med barnen om.

Lär miljöer som stödjer alla barn och mångfald

Miljön anpassas utifrån barnens behov och intressen, med tydliga strukturer och trygga lektioner både inne och ute. Vi strävar efter en mångfald av representation i vårt material för att vidga normer och skapa känsla av tillhörighet. Vi använder oss av olikheter som en tillgång och att stärka respekten för varandra.

Goda förebilder och positiv bekräftelse

Pedagogerna är positiva förebilder som lyfter barnens styrkor, stöttar i samspel och bekräftar goda handlingar. Vi uppmärksammar och ser varje barn genom att visa intresse för deras tankar och känslor, bekräfta och uppmuntra barnen. Vi är goda förebilder för barnen i både ord och handling. Vi visar respekt för barnen och pratar inte ”över barnens huvuden”.

Barnets bästa i fokus

Vi prövar barnets bästa i beslut och planering, både för enskilda barn och barngruppen. Förskolan har en utbildad Barnrättsstrateg som är särskilt drivande i arbetet. På förskolan råder nolltolerans mot diskriminering och kränkande behandling. Var och en tar stort ansvar och står upp för barnet.

Barnkonventionen som kompass

Barnkonventionen genomsyrar vårt arbete och används för att stärka barns rättigheter och delaktighet.

Förskola och hem

Förskolan strävar efter ett nära samarbete med vårdnadshavare och har kontinuerligt dialog kring barnets trygghet och trivsel på förskolan där barnet självklart kan vara delaktig utifrån intresse och förmåga.

Professionell reflektion och handledning

Regelbunden handledning, pedagogiska diskussioner och kompetensutveckling stärker personalens arbete med trygghet och likvärdighet.

BILAGA 1: LÄNKAR

[Skollagen \(2010:800\)](#)

[Lpfö18 reviderad 2025](#)

[Diskrimineringslagen \(2008:567\)](#)

[Barnkonventionen - FN:s konvention om barnets rättigheter,](#)

[Unicef SKR—Prövning av barnets bästa](#)

[Diskrimineringsombudsmannen,](#)

[Örebro kommuns hemsida](#)

[Länk till *Integritetspolicy Brickebacken.*](#)

BILAGA 2: Mall för aktivt arbete

Innefattar stöd för pedagogers arbete med undersökning och kartläggning av risker och hinder, analys samt planering av främjande och förebyggande insatser, dokumentation och utvärdering av dessa.

Alla barn har rätt till en trygg och stimulerande miljö fri från diskriminering och kränkande behandling. Alla barn ska kunna delta i all verksamhet på likvärdiga villkor. Vi utgår alltid från de 7 diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling i det systematiska arbetet med att undersöka risker och hinder, analysera orsaker, planera för och genomföra insatser, följa upp och utvärdera dessa.

Kartlägningsarbetet (Genomförs augusti-september)

Kartlägg nuläget genom att:

- observera barngruppen,
- samtala/intervjua barn,
- reflektioner i arbetslaget utifrån stödfrågorna nedan,
- eventuellt samtala med vårdnadshavare
- även resultat från brukarenkät och utvecklingssamtal kan användas i kartläggningen.

Vilka risker och hinder finns (övergripande)

Var/när finns det risk för diskriminering och kränkande behandling?

I vilka aktiviteter, lokaler, platser, sammanhang ser ni risker för diskriminering och kränkande behandling? Det är viktigt att göra det generellt med inriktning på förhållandena i verksamheten och inte på enskilda barn.

Se över rutiner, riktlinjer och faktiska hinder i form av attityder, normer och strukturer.

Analysera orsaker

Varför finns dessa risker och hinder?

Varför ser det ut som det gör? Var kommer riskerna, hindren ifrån? Vad beror de på?

Planering av aktiva åtgärder, främjande och förebyggande insatser

(Sker september-oktober)

Främjande insatser

Vad/hur kan vi göra för att främja alla barns lika rättigheter och möjligheter? Har vi några lärdomar från föregående läsårs arbete, vad var framgångsrikt och vad behöver vi utveckla?

Förebyggande insatser

Utifrån de risker och hinder som vi har identifierat i vår kartläggning, hur kan vi förebygga dessa? Vilka konkreta insatser/åtgärder ska genomföras? När ska det ske och vem ansvarar? Har vi några lärdomar från föregående läsårs arbete, vad var framgångsrikt och vad behöver vi utveckla? Hur kan vi ta bort identifierade hinder? Vad behövs i år utifrån kartläggningen?

Dokumentation och uppföljning av främjande och förebyggande insatser

(Sker februari, april och slutligen i augusti/september)

Dokumentation

Det förebyggande och främjande arbetet dokumenteras löpande under året och följs upp i samband med våra delårsuppföljningar enligt årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet.

Reflektion och analys

Ta stöd i frågor som: *Hur gick det? Vad säger barnen? Lyckades vi eliminera risker och hinder? Om vi inte lyckades, vart tog det stopp? Vad har gett resultat, hur och varför? Vad tar vi med oss framåt?*

Slutlig utvärdering av föregående läsårs plan

(Sker i september-oktober inför att ny plan ska tas fram)

Hur gick det? Har vi arbetat med de främjande insatserna som vi planerat? Om inte, varför? Om ja, vad ser vi för resultat av det? Lyckades vi eliminera de risker och hinder som vi identifierat i vår kartläggning? Om vi inte lyckades, vart tog det stopp? Vilka lärdomar tar vi med oss i årets arbete?